

Dosarul nr. 2rac-230/21

Prima instanță: Judecătoria Soroca sediul Florești (jud. S. Bucur)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. S. Procopciuc, E. Grumeza, N. Chircu)

ÎNCHEIERE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii

Ala Cobăneanu
Dumitru Mardari
Mariana Pitic

examinând chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Bigconstruct” și Corneliu Burduja în cauza civilă la cererea de chemare în judecată a Societății cu Răspundere Limitată „Auto-Internațional” împotriva Societății cu Răspundere Limitată „Bigconstruct” și Corneliu Burduja cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a cheltuielilor de judecată

împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, prin care a fost respins apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Bigconstruct” și menținută hotărârea din 22 septembrie 2020 a Judecătoriei Soroca sediul Florești, prin care acțiunea a fost admisă

constată:

La 12 februarie 2020, SRL „Auto-Internațional” a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Bigconstruct” și Corneliu Burduja cu privire la încasarea datoriei, a penalității și a cheltuielilor de judecată.

În motivarea acțiunii a invocat că la 2 noiembrie 2018, între SRL „Auto-Internațional” în calitate de vânzător și SRL „Bigconstruct” în calitate de cumpărător, în persoana administratorului Corneliu Burduja, care a acționat în baza statutului și în calitate de fidejutor ca persoană fizică, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare nr. 05-01/18, prin care SRL „Auto-Internațional” s-a obligat să livreze și să elibereze marfa, iar SRL „Bigconstruct” să recepționeze și să achite marfa, materialele de construcție în asortiment și cărbune, în conformitate cu prevederile contractuale.

A menționat că SRL „Auto-Internațional” a livrat către SRL „Bigconstruct” marfa (materiale de construcție) conform facturilor fiscale: seria AAF nr. 4957570 din 21 noiembrie 2018 în valoare totală de 51 000 de lei, seria AAF nr. 4957670 din 27 noiembrie 2018 în valoare totală de 8 880 de lei, seria AAF nr. 7074343 din 5 ianuarie 2019 în valoare totală de 9 000 de lei și seria AAG nr. 3638836 din

11 aprilie 2019 în valoare totală de 840 de lei, iar în total marfă în valoare de 69 720 de lei.

Conform prevederilor pct. 5.2 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 05-01/18 din 2 noiembrie 2018, SRL „Bigconstruct” s-a obligat să efectueze plata pentru marfa livrată prin transfer bancar la contul de decontare al vânzătorului SRL „Auto-Internațional”, în termen de 15 zile calendaristice, din data livrării mărfii indicată în factura fiscală pentru fiecare partidă în parte.

Însă, până la momentul depunerii cererii de chemare în judecată, SRL „Bigconstruct” nu a efectuat plata pentru marfa livrată de către SRL „Auto-Internațional” și refuză în continuarea plata acesteia.

A indicat că în conformitate cu pct. 6.2 din contractul de vânzare-cumpărare nr. 05-01/18 din 2 noiembrie 2018, părțile contractante au convenit că în caz de neachitare în termen conform pct. 5.2. din contract, cumpărătorul SRL „Bigconstruct” achită vânzătorului SRL „Auto-Internațional” o penalitate de 0,5 % din suma datorată pentru fiecare zi de întârziere.

Astfel, având în vedere că SRL „Bigconstruct” nu a achitat în termen datoria față de SRL „Auto-Internațional”, a susținut că SRL „Bigconstruct” urmează să achite SRL „Auto-Internațional” penalitatea pentru 180 de zile, în temeiul facturii fiscale seria AAF nr. 4957570 din 21 noiembrie 2018, în sumă de 45 900 de lei, în temeiul facturii fiscale seria AAF nr. 4957670 din 27 noiembrie 2018, în sumă de 7 992 de lei, în temeiul facturii fiscale seria AAF nr. 7074343 din 5 ianuarie 2019, în sumă de 8 100 lei și în temeiul facturii fiscale seria AAG nr.3638836 din 9 februarie 2019, în sumă de 756 de lei, iar în total penalitatea în sumă de 62 748 de lei.

În scopul soluționării amiabile a litigiului, reprezentantul SRL „Auto-Internațional” de nenumărate ori telefonic, iar apoi la 2 februarie 2020, prin scrisoare recomandată a somat SRL „Bigconstruct”, cât și fidejusalul Corneliu Burduja, cu privire la rambursarea sumei datorate și a penalității de întârziere, acordându-le pentru aceasta un termen de până la data de 7 februarie 2020, la care nu a primit niciun răspuns.

Și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 9, 19, 316, 321, 391, 774-776, 858, 861, 874, 891, 901, 942, 1108 Cod civil, art. 5, 7 alin. (1) și (2), 32, 33, 33¹, 38, 56, 75 alin. (2), 166, 167, 243, 276², 276⁴ CPC.

A solicitat admiterea acțiunii, încasarea din contul SRL „Bigconstruct” și a lui Corneliu Burduja în beneficiul SRL „Auto-Internațional” a sumei datoriei de bază în sumă de 69 720 de lei, a penalității de întârziere în mărime de 62 748 de lei, cât și a cheltuielilor de judecată ce constau din taxa de stat în mărime de 3 974, 04 de lei și a cheltuielilor suportate pentru eliberarea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice în mărime de 110 de lei.

Pe parcursul examinării cauzei, SRL „Auto-Internațional” în ședința de judecată a primei instanțe, și-a concretizat cerințele din acțiune în partea sumei penalității de întârziere, indicând că SRL „Bigconstruct” a achitat suma de 40 000 de lei în contul penalității de întârziere, motiv din care în temeiul art. 875 Cod civil, a redus suma penalității de la 62 748 de lei la suma de 22 748 de lei, pe care a solicitat-o de a fi încasată din contul SRL „Bigconstruct”.

Prin hotărârea din 22 septembrie 2020 a Judecătorei Soroca sediul Florești, acțiunea a fost admisă.

Au fost încasate în mod solidar din contul SRL „Bigconstruct” și a lui Corneliu Burduja în beneficiul SRL „Auto-Internațional” suma datoriei în mărime de 92468 de lei, formată din datoria de bază în sumă de 69720 de lei și penalitatea de întârziere în sumă de 22748 de lei, cheltuielile de judecată compuse din taxa de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în mărime de 3974,04 de lei și cheltuielile pentru eliberarea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice în mărime de 110 de lei, iar în total suma de 96552,08 de lei.

Prin decizia din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, a fost respins apelul declarat de SRL „Bigconstruct” și menținută hotărârea primei instanțe.

Întru consolidarea soluției adoptate, instanțele de judecată ierarhic inferioare au constatat că în baza contractului de vânzare-cumpărare nr. 05-01/18 din 2 ianuarie 2018 și a facturilor fiscale seria AAF nr. 4957570 din 21 noiembrie 2018, seria AAG nr. 3638836 din 11 aprilie 2019, seria AAF nr. 4957670 din 27 noiembrie 2018, seria AAF nr. 7074343 din 5 ianuarie 2019, SRL „Auto-Internațional” a livrat cumpărătorului SRL „Bigconstruct” marfa, materiale de construcție, în sumă totală de 69 720 de lei.

Conform procesului-verbal de verificare a decontărilor reciproce între vânzătorul SRL „Auto-International” și cumpărătorul SRL „Bigconstruct”, la data de 11 februarie 2020, datoria SRL „Bigconstruct” față de SRL „Auto-International” pentru marfa neachitată constituie suma de 69 720 de lei.

Totodată, au constatat instanțele de judecată ierarhic inferioare că pe parcursul examinării cauzei în prima instanță, SRL „Bigconstruct” a achitat SRL „Auto-Internațional” suma de 40 000 de lei, fapt confirmat prin procesul-verbal de verificare a decontărilor reciproce la situația din 21 septembrie 2020, motiv pentru care SRL „Auto-Internațional” și-a concretizat cerințele din acțiune în partea sumei penalității de întârziere, solicitând încasarea penalității de întârziere în mărime de 22 748 de lei.

Or, plata efectuată de către SRL „Bigconstruct” în sumă de 40 000 de lei a fost decontată la penalitățile de întârziere calculate inițial în mărime de 62 748 de lei, 62748 de lei – 40 000 de lei = 22 748 de lei.

Au stabilit instanțele de judecată ierarhic inferioare că prin contractul de vânzare-cumpărare nr. 05-01/18 din 2 ianuarie 2018, Corneliu Burduja în calitate de fidejutor s-a obligat să execute obligațiile asumate în contractul de vânzare-cumpărare încheiat între SRL „Auto-Internațional” și SRL „Bigconstruct”, în cazul în care ultimul nu-și onorează obligațiile în termenul și în modul stabilit în contract.

Prin urmare, au concluzionat instanțele de judecată ierarhic inferioare de a încasa în mod solidar din contul SRL „Bigconstruct” și a lui Corneliu Burduja în beneficiul SRL „Auto-Internațional” datoria de bază în mărime de 69 720 de lei și penalitatea de întârziere în mărime de 22 748 de lei, precum și cheltuielile de judecată cu titlu de taxă de stat achitată la depunerea cererii de chemare în judecată în sumă de 3974,04 de lei și pentru eliberarea extrasului din Registrul de stat al persoanelor juridice în mărime de 110 de lei.

La 9 august 2021, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Bigconstruct” și Corneliu Burduja au declarat recurs împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții

de Apel Bălți, prin care au solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, cu pronunțarea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În motivarea recursului au invocat dezacordul cu decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, considerându-le ca ilegale și neîntemeiate.

Au menționat că, deși SRL „Auto-Internațional” și-ar fi modificat în mod verbal cerințele din acțiune în partea sumei penalității de întârziere, o astfel de circumstanță nu-și are suportul probatoriu.

A considerat eronată alegația SRL „Auto-Internațional” și reținută de către instanțele de judecată ierarhic inferioare, precum că suma de 40 000 de lei achitată de către SRL „Bigconstruct” ar fi fost trecută la penalități, iar suma de baza rămând intactă.

Or, suma de 40 000 de lei achitată de către SRL „Bigconstruct” către SRL „Auto-Internațional” pe parcursul examinării cauzei, a avut loc anume în contul achitării datoriei de bază.

În acest context, a explicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare nu au ținut cont de prevederile art. 586 alin. (2) Cod civil, care denotă prioritatea plăților efectuate de debitor și anume că în cazul în care creanțele au devenit scadente concomitent, se stinge în primul rând datoria a cărei executare este împovăraătoare pentru debitor.

Astfel, deși instanțele de judecată ierarhic inferioare au aplicat în speță prevederile art. 586 alin. (4) Cod civil, potrivit cărora cu sumele plătite de debitor, în cazul în care sunt insuficiente pentru acoperirea integrală a datoriei scadente, se acoperă în primul rând cheltuielile de judecată, pe urmă dobânzile și alte obligații de plată și, la urmă, obligația principală (capitalul), a obiectat că din conținutul contractului de vânzare-cumpărare nr. 05-01/18 din 2 noiembrie 2018, nu a fost stabilită o ordine a repartizării sumelor achitate, fiind doar specificat că contractul este cu clauză penală și achitarea penalității nu scutește de achitarea plății de bază.

Instanțele de judecată ierarhic inferioare au refuzat în micșorarea penalității calculată și a dat o interpretare total diferită prevederilor art. 630 Cod civil, potrivit cărora instanța de judecată poate dispune reducerea clauzei penale disproporționat de mare.

A indicat că, deși legea nu precizează cazurile în care ar putea fi redusă clauza penală, instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să ia în considerație criteriile ce permit reducerea clauzei penale și anume situația financiară a debitorului, situația dacă mărimea penalității depășește suma datoriei, mărimea excesivă a penalității, precum și achitarea datoriei de către debitor.

A considerat că instanțele de judecată ierarhic inferioare urmau să aprecieze circumstanțele întru reducerea clauzei penale, ținând cont de faptul că o parte din datoria de bază, în sumă de 40 000 de lei, deja era achitată de către debitor, ceea ce reprezenta mai mult de 3/4 din datoria de bază, iar calculul penalității excesive de 0,5 %, a determinat existența unei datorii la penalitate în volum de circa 90 % din datoria de bază.

Mai mult, instanțele de judecată ierarhic inferioare au trecut cu vederea dificultatea activității SRL „Bigconstruct” în perioada pandemiei Covid-19, care a fost obligată în mod prioritar de a nu-și reduce cadrele de muncă și de a le achita

salarii, perioadă pentru care nici nu urma a fi calculată dobânda și penalitatea de întârziere.

La 2 septembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, SRL „Auto-Internațional” a depus referință, prin care a solicitat respingerea recursului declarat de SRL „Bigconstruct” și Corneliu Burduja.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Din materialele dosarului rezultă că copia deciziei recurate a fost expediată în adresa părților la 7 iunie 2021, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire anexată la dosar (f. d. 109) și care a fost recepționată de către recurenți la 10 iunie 2021, ceea ce se atestă prin avizele de recepție anexate la dosar (f. d. 111-112).

Astfel, se constată că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursul la 9 august 2021, în termenul legal.

Examinând temeiurile recursului în partea recurentei SRL „Bigconstruct”, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) CPC, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de SRL „Bigconstruct”, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurente cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura

admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432 alin. (2), (3) și (4) CPC.

Distinct de aceste constatări, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebai și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr. 26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție conchide că recursul declarat de SRL „Bigconstruct” urmează a fi considerat ca inadmisibil.

Totodată, cu referire la recursul lui Corneliu Burduja, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că și acesta este inadmisibil.

Astfel, în conformitate cu prevederile art. 430 CPC, sunt în drept să declare recurs părțile și alți participanți la proces, martorul, expertul, specialistul, interpretul și reprezentantul, cu privire la compensarea cheltuielilor de judecată ce li se cuvine.

În același timp, reieșind din prevederile art. 429 alin. (5) CPC, nu pot fi atacate cu recurs hotărârile în a căror privință persoanele indicate la art. 430 nu au folosit calea apelului prevăzută de lege.

Distinct de aceste prevederi legale, la caz, Corneliu Burduja nu a declarat apel împotriva hotărârii din 22 septembrie 2020 a Judecătoriei Soroca sediul Florești, astfel, se constată cu certitudine că recursul declarat de Corneliu Burduja împotriva deciziei din 27 aprilie 2021 a Curții de Apel Bălți, este înaintat de o persoană care, prin prisma art. 429 alin. (5) și 430 CPC, nu este în drept să-l declare dat fiind faptul că nu a folosit calea apelului prevăzută de lege.

Iar în conformitate cu prevederile art. 433 lit. c) CPC, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care persoana care a înaintat recursul nu este în drept să-l declare.

Ca urmare, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de Corneliu Burduja ca inadmisibil, întrucât ultimul nu a folosit

calea de apel, prin urmare a fost depus de o persoană care nu este în drept să-l declare.

În conformitate cu art. 433 lit. a), lit. c), 440 alin. (1) CPC, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Bigconstruct” și Corneliu Burduja.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Ala Cobăneanu

Judecătorii

Dumitru Mardari

Mariana Pitic